

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на д-р **Борис Емилов Кюркчиев**

на тема: **„ФРАКТУРИ НА ПРОКСИМАЛНИЯ ХУМЕРУС: АНАЛИЗ
НА РЕЗУЛТАТИТЕ СЛЕД ФИКСАЦИЯ С ЪГЛОВО СТАБИЛНИ
ЗАКЛЮЧВАЩИ ПЛАКИ”**

за придобиване на образователната и научна степен **„доктор”**

Рецензент: Проф. д-р Неделчо Цачев, д.м., ВМА- София,
Началник Катедра “Ортопедия, Травматология и Реконструктивна
Хирургия”

Рецензията е съобразена с изискванията на «Закона за развитие на академичния състав» в Република България и Правилника за неговото приложение, Правилник за условия и ред за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински Факултет, МУ-София.

Д-р Борис Кюркчиев е роден през 1980 г. Завършва медицинския факултет на Медицинския университет-София през 2005г. През 2007 г. започва работа като ординатор в Спешно отделение към МБАЛ „Д-р Н. Василиев“, Кюстендил с основни дейности и отговорности – Спешна медицина и интензивно лечение. От 2008 г. до 2013 г. е специализант към IV^{та} Ортопедична и травматологична клиника на УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов“ ЕАД, София. Специалист по Ортопедия и Травматология от месец март 2014г. От 2015г. е асистент към IV^{та} Ортопедична и травматологична клиника на УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов“ ЕАД, София. През 2018г. е назначен за началник отделение по травматология към Клиника по Ортопедия, Травматология и Реконструктивна Хирургия на Военномедицинска Академия – София.

През това време специализира в няколко ортопедични клиники. През 2011 г. специализация в УБ „Бейлинсър“, Петах Тиква, Израел, при Проф. Стивън Велкс. Специализация в УБ Льовен, Белгия при Проф. Стефан Неес – 2012г. През същата година има и специализация в УБ „Свети Лука“, Брюксел, Белгия при Проф. Кристиан Делoa.

През годините има участие в множество курсове и семинари, по-важни от които са:

Сертификат от “Anatomy Workshop Shoulder Arthroplasty” курс, „Canton Hospital“ Люцерн, Швейцария, 05/09/2019,

Сертификат от “AO Recon Course – Principles of Total Hip and Knee Arthroplasty” София, България, 14-15/ 09/ 2018,

Сертификат за лектор от “ AO Trauma course – Orthogeriatrics and Fragility Fractures Treatment” /мастър курс/, МУ-Пловдив, 12-13/ 11/ 2017,

Сертификат за лектор от “ AO Trauma Regional Courses - Basic in Operative Fracture Management”, София, България, 12-15/ 10/ 2017,

Сертификат от 18 ти Международен Конгрес на ESTES / European Society for Trauma & Emergency Surgery/, /постер презентация/, 06 – 09/ 05/ 2017, Букурещ, Румъния,

Сертификат за обучение и развитие на лектори към AO Foundation “ AO Foundation Faculty Education Program”, 28-29/ 04/ 2017, Прага, Чехия,

Сертификат от “ ВОТА- AAOS Elbow course”, София, България, 29/ 09/ 2016,

Сертификат за лектор от “ AO Trauma Course- Advanced Principles of Fracture Management”, София, България, 26-28/ 02/ 2016,

Сертификат от “ Osteosynthesis at the lower extremities and Workshop on the surgical anatomy of the access regions”, Ашау и Йена, Германия, 13-14/ 11/ 2015,

Сертификат от „ AO Trauma Europe Masters Course — Bone Reconstruction“ /мастър курс/, София, България, 08-09/ 05/ 2015,

Сертификат от „ Comprehensive Shoulder Course- AAOS“, Тимишуара, Румъния, 23-24/ 04/ 2015,

Сертификат от “AO Trauma European Faculty Seminar” /презентация на клиничен случай/, Давос, Швейцария, 06-07/ 12/ 2013

Сертификат от “Polytrauma Symposium”, Загреб, Хърватия, 01-02/ 03/ 2013,

Сертификат от “АО Trauma Regional Courses- Advances in Operative Fracture Management” /ЕАССМЕ/, Портомасо, Малта, 14-17/ 05/ 2011,

Сертификат от “One day Shoulder Course”, организиран от Проф. Стефан Неес и Проф. Диян Енчев, София, България, 13/ 04/ 2011,

Сертификат от “АО Trauma Regional Courses- Principles in Operative Fracture Management” /ЕАССМЕ/, Синая, Румъния, 22-25/ 06/ 2009,

Сертификат по Рентгенология и Нуклеарна медицина, МУ - София, Катедра по Рентгенология и Нуклеарна медицина, София, България, 2003,

Сертификат по Рентгенова анатомия, МУ - София, Катедра по Анатомия и Хистология, София, България, 2000.

Д-р Кюркчиев е член на БЛС / Български Лекарски Съюз/ от 2005 год., на БОТА / Българска Ортопедична и Травматологична Асоциация/ от 2009 год., на „АО Траума Еуро“ от 2011 год. и на „Българското Дружество по Хирургия на Глезен и Ходило“ /BFAS/ от 2016 год.

Притежава следните сертификати за специализирана дейност: Сертификат за „Артроскопия“ № 055/ 14.01.2015 г., Сертификат за “Ендопротезиране” № 3322/17.06.2014 г., виза и признаване на диплома по медицина в Белгия - 06/ 05/ 2012 г., диплома по френски език DELF B2-12/ 04/ 2012 г.

На заседание на Научния съвет на УМБАЛСМ „Н.И. Пирогов“ ЕАД, проведено на 12 юни 2019 г., бях предложен и избран за член на научно жури в процедура за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Ортопедия и травматология“.

Темата на дисертационния труд на д-р Кюркчиев е от областта на фрактурите на проксималния хумерус, и както казва и автора въпреки напредъка на съвременната медицинска диагностика и въвеждане на нови импланти и методи на лечение, въпросът с оперативното им лечение остава дискутабилен и поставя много въпросителни пред травматолога.

Дисертационният труд на д-р Кюркчиев е написан на 134 стандартни страници. Илюстриран е с 82 фигури и 25 таблици. Структуриран е по обичайния за един дисертационен труд начин, като са спазени нормалните съотношения между разделите.

Библиографията включва 167 заглавия, от които една е публикация на български автори, работили в областта на раменната травматология и остеосинтеза. Във връзка с дисертационния труд са представени 3 научни публикации, отпечатани в български научни списания и 1 в чуждестранна периодика.

Целта на труда е формулирана ясно и точно. Да се приложи методът на остеосинтеза със заключващи ъглово стабилни плаки при лечението на фрактурите на проксималния хумерус /ФПХ/ и да се направи критичен анализ на резултатите и настъпилите усложнения. Поставените за решаването ѝ 5 **задачи** са осъществени и са позволили на автора да я постигне убедително.

На първо място бих отбелязал, че дисертационният труд е написан изключително компетентно от човек, който е навлязъл дълбоко в поставения проблем. Направеният литературен обзор е пълен и позволява на интересуващите се от проблема да получат необходимата информация и знания.

Обект на дисертационния труд са **93** пациенти с **94** фрактури на проксималния хумерус (ФПХ), оперирани и проследени за период от една година (Април 2015г. – Април 2016г.) в Комплекса по Ортопедия и Травматология към УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов“ ЕАД. При всички 93 пациенти е приложен стандартен предоперативен протокол. Пациентите в кохортата са диагностицирани съгласно рентгеновата травма серия на Neer, включваща: истинска фасова (А-Р), профилна „У-скапуларна“ и аксиларна проекции. Като най-достъпна за интерпретация е подбрана класификацията на Neer, на която се базира и анализа на резултатите. Използвани са три вида достъпи до проксималния хумерус: делтоидопекторален (ДПД), трансделтоиден (ТДД) и антеролатерален (ПСД) достъп. При всички пациенти са използвани заключващи ъглово стабилни плаки от I-во и II-ро поколение. Статистическият анализ на функционалните резултати е основан на две от най-често използваните системи за оценка в световен мащаб: Constant-Murley Shoulder Score и DASH Score.

В края на раздела **„Резултати и усложнения“** авторът изтъква, че за постигането на добри и прогнозируеми резултати най-голямо значение имат доброто възстановяване на костната морфология, максимално близо до анатомичната, както и стабилната фиксация, позволяваща ранна рехабилитация, които се явяват *conditio, sine qua non*.

След адекватно поднесеното обсъждане на крайните функционални и рентгенологични резултати и сравняването им с резултатите на други автори в световната литература, работили по темата, докторантът обобщава, че въпреки големия дял на пациентите с усложнения - **59 (63,44%)**, който, според него, се дължи преди всичко на типа на фрактурата, качеството на подлежащата кост и чувствителността на раменната става към травмата, високият процент на пациентите с отлични, добри и задоволителни крайни функционални резултати – **73 (77,66%)** показва, че ъглово стабилните заключващи плаки са подходящо средство за оперативно лечение на ФПХ, при условие, че се познава добре анатомията на раменната става, не се подценява фрактурната морфология, спазва се стриктно оперативната техника на всеки имплант и се назначава подходяща по време и продължителност рехабилитация.

Изводите на дисертационният труд показват обективността на работата и прави чест на автора отчитането на интраоперативните грешки:

1. Постигна стабилна фиксация при **82 (87,23%)** пациента, добра репозиция при **54 (57,45%)** и отлични и много добри крайни функционални резултати при **49 (52,13%)**.
2. При **59 (63,44%)** пациента са налице усложнения, като при **45 (48,39%)** от тях са допуснати **56** интраоперативни грешки.
3. Резултатите от нашето проучване са сравними с тези на останалите автори, използвали биостатистическите методи на анализ.
4. Считаме, че оперативното лечение на ФПХ с ъглово стабилни заключващи плаки е *анатомично, биомеханично и функционално издържан* терапевтичен подход, което ни дава основание да го препоръчаме като метод на избор.

Приносите на дисертацията са качествени, като акцентирам на създадения от автора алгоритъм за дефинитивно консервативно и оперативно лечение на ФПХ.

1. За първи път у нас целенасочено, комплексно и задълбочено се разглежда проблематиката на проксималните хумерални фрактури и тяхното лечение с ъглово стабилни заключващи плаки.
2. Детайлно са анализирани клиничните и биомеханични аспекти на проблема, базирайки се на обстоен литературен обзор, и са дискутирани възможностите, предимствата и недостатъците на лечението с PHLR.

3. Уточняват се показанията и противопоказанията за приложението на разглеждания метод.
4. Въз основа на утвърдени в световен мащаб системи за оценка – *CSS* и *DASH* се отчитат следните окончателни резултати: 20,21% отлични, 37,23% добри, 26,6% задоволителни и 15,96% лоши.
5. Проведеният коректен статистически анализ показва, че при добра анатомична репозиция положителните резултати от лечението с ъглово стабилни заключващи плаки преобладават, въпреки високата честота на усложненията и допуснатите интраоперативни грешки. В родната литература нашето проучване е без аналог.
6. Създаден и представен е алгоритъм за дефинитивно консервативно и оперативно лечение при отделните типове ФПХ, прецизиращ индикациите за приложение на различните видове импланти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Представеният за защита дисертационен труд представлява едно задълбочено проучване върху значението на остеосинтезата с ъглово стабилни заключващи плаки при ФПХ. Този метод е един достатъчно издържан метод на лечение, предлагащ добри анатомични и функционални крайни резултати, намаляващи значително честотата на неработоспособност и трайна инвалидизация, разбира се при условие, че е постигната добра репозиция и стабилна фиксация на фрактурата, което да позволи започването на ранна постоперативна рехабилитация.

Клиничния материал е достатъчен по обем, което позволява коректни и достоверни научни съждения на базата на модерни статистически методи. Направени са важни за практиката приноси и изводи.

Поради всичко това считам, че дисертационният труд на **д-р Борис Емилов Кюркчиев** отговаря на всички изисквания за придобиване на образователна и научна степен “**ДОКТОР**” и предлагам присъждането ѝ.

25 октомври 2019 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

(Проф.д-р Н. Цачев д.м.)